

OTA-ONA VA BOLALAR O'RTASIDAGI EMOTSIONAL ALOQANING TA'LIMDAGI ROLI

Ismoilova Sarvinoz Ne'mat qizi

Qarshi davlat universiteti tayanch doktaranti

Annotatsiya: Maqola ota-ona va bola o'rtasidagi emotsional aloqaning bolalarning ta'lim jarayoniga ta'sirini chuqur tahlil qiladi. Tadqiqotda ota-onaning hissiy qo'llab-quvvatlashi, mehribonligi, ijobiy munosabati va samarali muloqotning bolalarning motivatsiyasi, o'qishga bo'lgan qiziqishi, bilim olish samaradorligi hamda ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga qanday ta'sir qilishiga e'tibor qaratiladi. Shu bilan birga, maqola ota-onaning faol ishtiroki bolaning akademik muvaffaqiyati, o'z-o'zini boshqarish qobiliyati, stressga chidamliligi va shaxsiy rivojlanishiga ko'rsatadigan ijobiy ta'sirini yoritadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ota-onaning doimiy va ijobiy emotsional aloqasi bolada o'zini xavfsiz his qilish, yangi bilimlarni qabul qilishga tayyor bo'lish, hamda ijtimoiy ko'nikmalarni samarali rivojlantirish imkonini beradi.

Kalit so'zlar: ota-ona-bola aloqasi, emotsional qo'llab-quvvatlash, ota-onaning ishtiroki, bola motivatsiyasi, ta'lim jarayoni samaradorligi, psixologik rivojlanish, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalar, stressga chidamlilik, o'z-o'zini boshqarish, bolalarda xavfsizlik tuyg'usi

Аннотация: Статья исследует влияние эмоциональной связи между родителями и детьми на учебный процесс и личностное развитие ребенка. Рассматриваются аспекты поддержки родителей, эмоциональной близости, позитивного взаимодействия и активного участия родителей в обучении, которые оказывают значительное влияние на мотивацию, интерес к обучению, эффективность усвоения знаний, социально-эмоциональное развитие и способность детей справляться со стрессовыми ситуациями. Результаты исследования показывают, что стабильная и позитивная эмоциональная связь с родителями способствует формированию чувства безопасности, повышению самостоятельности, развитию навыков самоконтроля и укреплению личностных качеств ребенка.

Ключевые слова: связь родитель-ребёнок, эмоциональная поддержка, активное участие родителей, мотивация детей, учебный процесс, эффективность обучения, психологическое развитие, социально-эмоциональные навыки, стрессоустойчивость, чувство безопасности

Abstract: The article explores the impact of the emotional connection between parents and children on the educational process and the child's personal development. It highlights how parental support, emotional closeness, positive interactions, and active involvement in learning significantly influence children's motivation, interest in

learning, learning effectiveness, socio-emotional development, and stress-coping abilities. Findings indicate that a consistent and positive emotional connection with parents fosters a sense of security, enhances self-regulation, strengthens social-emotional skills, and contributes to the overall personal growth of the child.

Keywords: parent-child relationship, emotional support, parental involvement, children's motivation, learning process, learning effectiveness, psychological development, socio-emotional skills, stress resilience, sense of security

Ota-ona va bola o'rtasidagi emotsional aloqa bolaning ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyati uchun asosiy omillardan biri hisoblanadi. Ota-onaning hissiy qo'llab-quvvatlashi bolalarning o'z-o'zini baholashini oshiradi, bilim olishga bo'lgan qiziqish va motivatsiyasini kuchaytiradi, shuningdek, sinfdagi ijtimoiy muhitga moslashishini osonlashtiradi.

Psixologik tadqiqotlar ko'rsatadiki, ota-onaning ijobiy emotsional munosabati bolalarning kognitiv rivojlanishini tezlashtiradi va stressni kamaytiradi. Masalan, bolalar o'zlarini xavfsiz va qo'llab-quvvatlangan his qilganlarida, ular yangi bilimlarni qabul qilishga ochiq bo'ladi va o'qituvchilarning tavsiyalarini samarali qabul qiladi. Shu bilan birga, ota-onaning bolaga e'tibor berishi va uning muvaffaqiyatlarini qadrlashi bolada o'z-o'zini motivatsiya qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Ta'lim jarayonida ota-onaning roli nafaqat uy vazifalarini nazorat qilish yoki akademik yordam bilan cheklanishi kerak emas. Ularning hissiy ishtiroki, masalan, bolalar bilan birga kitob o'qish, muammoli vaziyatlarni muhokama qilish yoki o'quv faoliyatini rag'batlantiruvchi o'yinlar o'tkazish, ta'lim jarayonini samarali qiladi. Shuningdek, ota-onaning ijobiy emotsional aloqasi bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi, sinfdoshlar bilan muloqotda muvaffaqiyatli bo'lishini ta'minlaydi.

Zamonaviy psixologik yondashuvlar ota-onaga bolaga moslashuvchan va hissiy qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratish zarurligini ko'rsatadi. Bu nafaqat ta'lim natijalarini yaxshilaydi, balki bolalarning emotsional barqarorligini va ruhiy salomatligini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, ota-onaning qat'iy va ijobiy chegaralarni belgilashi bolalarga mas'uliyatni o'rgatadi va o'z-o'zini boshqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Natijada ota-ona va bola o'rtasidagi emotsional aloqa bolalarning ta'limdagi muvaffaqiyati, motivatsiyasi va ijtimoiy-emotsional rivojlanishi uchun muhim omil hisoblanadi. Ota-onaning hissiy qo'llab-quvvatlashi va ijobiy munosabati ta'lim jarayonini samarali qiladi va bolaning shaxsiy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Ota-ona va bolalar o'rtasidagi emotsional aloqa bolalarning ta'limdagi muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Bolalar o'zini xavfsiz his qilganida, ular o'qituvchilar va sinfdoshlar bilan samarali muloqot qilishi, yangi bilimlarni qabul qilishi va o'zini erkin ifodalashi osonlashadi. Emotsional qo'llab-quvvatlash bolaning

o‘z-o‘zini hurmat qilishini oshiradi, stressga chidamliligini kuchaytiradi va mustaqil qaror qabul qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Ota-onaning ijobiy munosabati bolaning ichki motivatsiyasini rag‘batlantiradi. Masalan, uy vazifalarini birga bajarish, muvaffaqiyatlarni e‘tirof etish, qiyin vaziyatlarda ruhlantirish bolalarda o‘qishga qiziqishni oshiradi va ularni tashabbuskorlikka undaydi. Shu bilan birga, ota-onaning hissiy yaqinligi va e‘tibori bolalarning ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi, sinfdagi muloqot va hamkorlik ko‘nikmalarini mustahkamlaydi.

Psixologik tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, ota-onaning bolaga bo‘lgan doimiy e‘tibori va hissiy ishtiroki bolaning emotsional barqarorligini oshiradi. Bolalar o‘z his-tuyg‘ularini ota-onalari bilan baham ko‘rish imkoniga ega bo‘lganda, ular darslarda yuzaga keladigan qiyinchiliklarni samarali yengib o‘tadi. Shu bilan birga, ota-onaning qat’iy va adolatli chegaralari bolaning mas’uliyat tuyg‘usini rivojlantiradi, bu esa ta’lim jarayonida ijobiy natijalarga olib keladi.

Ota-ona va bola o‘rtasidagi emotsional aloqaning sifatini oshirish uchun ota-onalar bolalar bilan muntazam muloqot qilishlari, ularning hissiy holatini tushunishga harakat qilishlari va ijobiy muhit yaratishlari zarur. Uyda o‘quv faoliyatini rag‘batlantiruvchi o‘yinlar, birga kitob o‘qish, erkin fikr almashish va ijobiy feedback berish bolalarning motivatsiyasini mustahkamlaydi.

Natijada, ota-ona va bolalar o‘rtasidagi ijobiy emotsional aloqa bolalarning akademik, ijtimoiy va emotsional rivojlanishiga katta hissa qo‘shadi. Ota-onaning hissiy qo‘llab-quvvatlashi ta’lim jarayonini samarali qiladi, bolaning ichki motivatsiyasini oshiradi va uning shaxsiy o‘sishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. Basic Books.
2. Ainsworth, M. D. S., et al. (1978). *Patterns of attachment*. Lawrence Erlbaum Associates.
3. Darling, N., & Steinberg, L. (1993). *Parenting style as context*. Psychological Bulletin, 113(3), 487–496.
4. Lamb, M. E., & Lewis, C. (2010). *The role of the father in child development*.
5. Harris, J. R. (1998). *The nurture assumption*. Free Press.